

Plan-m.e.r. omgevingsvisie

Notitie reikwijdte en detailniveau

De provincie Gelderland is bezig met het opstellen van een omgevingsvisie voor haar grondgebied. De omgevingsvisie is meer dan een ruimtelijk plan alleen; het vormt een integrale visie waarin het beleid dat nu in sectorale plannen staat wordt ge(her)formuleerd en onderling afgestemd. De provincie anticipeert hiermee op de nieuwe Omgevingswet. De omgevingsvisie is kaderstellend voor m.e.r.-(beoordelings)plichtige ontwikkelingen. Parallel aan het opstellen van de omgevingsvisie zal daarom een planm.e.r. procedure worden doorlopen.

De omgevingsvisie

Nieuwe trends en ontwikkelingen vragen om een nieuw proces en een nieuwe inhoud voor de Gelderse omgevingsvisie. De groei die niet meer zo vanzelfsprekend is, de regionale verschillen, de veranderende behoeften, de dynamiek van de veranderingen en het vernieuwde omgevingsrecht. Gezamenlijk bepalen ze de ontwikkelingsagenda, de uitdagingen en de opgaven per regio, en de aandachtspunten voor het verdere proces.

Op basis van de verschillende opgaven is duidelijk dat delen van de huidige beleidskaders aan verandering toe zijn of ter discussie gesteld moeten worden. Ook kunnen er 'witte vlekken of gebieden' zijn, voor onderwerpen of locaties in Gelderland waar geen provinciaal beleid nodig is of waar gaandeweg het beleid wordt uitgewerkt. De uitwerking van de thema's dient goed aan te sluiten op actuele maatschappelijke ontwikkelingen. Het huidige provinciale beleid in het Waterplan, Verkeer- en vervoersplan, Reconstructieplannen, Milieuplan, Streekplan en diverse beleidsnotities (statennotities) zal in het proces voor de omgevingsvisie opnieuw worden afgewogen. Daarbij zal duidelijk worden wat ongewijzigd kan worden overgenomen, waar voortschrijdend inzicht vraagt om aanpassingen en waar veranderingen nodig zijn om opgaven en doelen effectief en efficiënt te realiseren.

Proces en ontwikkelagenda

De omgevingsvisie Gelderland wordt het gezamenlijke verhaal van provincie en partners. In drie fases komt de inhoud van de omgevingsvisie tot stand.

1. Dialoog (januari – mei 2012), met als resultaat:
 - een scherp beeld van de provinciale hoofdstructuur
 - een schets van de maatschappelijke opgaven die in de regio spelen
 - afspraken over het proces om beide onderdelen nader uit te werken in de visie.
2. Uitwerken per regio (juni 2012 – begin 2013). Resultaat:
 - afspraak over de aanpak van maatschappelijke opgaven
3. Provinciale Staten besluiten (2013). Resultaat:
 - visie is vastgesteld
 - juridisch kader is vastgelegd
 - doorvertaling naar de inzet van provincie Gelderland (begroting en investeringen)

De Ontwikkelagenda

De eerste fase is afgerond met een aanzienlijke oogst ten aanzien van trends en ontwikkelingen die de Ontwikkelagenda bepalen. De Ontwikkelagenda (vastgesteld in juni 2012) vat samen wat de opgaven zijn en wat de bijbehorende aandachtspunten per regio en voor de provincie als geheel zijn. Hierbij wordt onderscheid gemaakt naar drie hoofdopgaven die centraal staan binnen de provinciale taken:

- de economische structuurversterking;
- de kwaliteit van de leefomgeving;
- de stedelijke en plattelandsontwikkeling,

Binnen de drie hoofdopgaven zijn veranderthema's benoemd die zijn gebaseerd op datgene wat in de dialoofase is aangereikt en bediscussieert. Dit zijn de thema's waarvoor uitwerkingen en/of veranderingen van het provinciale beleid worden afgewogen in het verdere proces van de visie. Tenslotte geeft de Ontwikkelagenda aan hoe de opgaven worden uitgewerkt, met wie voor welke opgave en welke dilemma's daarbij optreden.

Milieueffectrapportage

Zoals reeds aangegeven is de omgevingsvisie kaderstellend voor m.e.r.- (beoordelings)plichtige ontwikkelingen waardoor voor deze visie ook een planm.e.r.-procedure wordt doorlopen. De stappen in het planproces voor de omgevingsvisie en de uitvoering van het PlanMER zijn nauw aan elkaar verbonden. Er vindt een wisselwerking plaats tussen inhoudelijke opgaven en voorstellen vanuit het visie-spoor, en milieubeoordeling en -advisering vanuit het planm.e.r.-spoor. Daarnaast kent de planm.e.r.-procedure een aantal wettelijk verplichte stappen.

De planm.e.r.-procedure kent de volgende stappen:

Stap 1.

Mededeling, kennisgeving over het voornemen.

Stap 2.

Inspraak, raadpleging betrokken partners en advies over reikwijdte en detailniveau. De commissie m.e.r. wordt gedurende het proces meerdere malen geraadpleegd, te beginnen bij een advies over reikwijdte en detailniveau.

Stap 3.

De provincie stelt het planMER op.

Een belangrijk deel van het planMER komt tot stand in fase 2 van de Omgevingsvisie. Hier worden de regionale opgaven, die in de visie een plek gaan krijgen, uitgewerkt. Ook wordt duidelijk welk van deze opgaven een mogelijke impact heeft op het milieu. Voor deze opgaven levert het planMER inzichten in effecten, mogelijke afwegingen en maatregelen. Deze inzichten dragen vervolgens bij aan de keuzes die in de Omgevingsvisie worden gemaakt.

Stap 4

Het planMER wordt gelijktijdig met de ontwerp Omgevingsvisie ter inzage gelegd.

Stap 5

Inspraak. Een ieder kan zienswijze indienen op Omgevingsvisie en planMER.

Stap 6

De commissie m.e.r. brengt advies uit over het planMER (toetsingsadvies), binnen de termijn die ook voor de zienswijzen geldt.

Stap 7

Definitief besluit

De provincie neemt een definitief besluit. Daarbij geeft het aan hoe rekening is gehouden met de in het planMER beschreven milieugevolgen, wat is overwogen over mogelijke alternatieven, over de zienswijzen en over het advies van de commissie m.e.r.

Stap 8

Bekendmaking besluit

Commissie m.e.r.

Het bevoegd gezag wordt in haar besluitvorming met betrekking tot het planMER geadviseerd door de commissie m.e.r. Deze onafhankelijke commissie bestaat uit deskundigen op milieugebied. Wettelijk is vastgelegd dat een advies door de commissie alleen verplicht is bij de toetsing van een planMER in de uitgebreide procedure. In het geval van de Omgevingsvisie zal de commissie op meerdere momenten worden geraadpleegd. Hiervoor is gekozen gezien de innovatieve wijze van co-creatie waarmee de Omgevingsvisie tot stand komt.

De commissie adviseert in eerste instantie over de reikwijdte en het detailniveau van het planMER, zoals in deze notitie omschreven.

Doel van deze notitie

Indien een plan conform het Besluit m.e.r. een kader vormt voor een projectmer-(beoordelings)plichtig besluit (activiteiten genoemd in de C- en D-lijst), dan is dit plan planm.e.r.-plichtig. Ook als vooraf nog geen duidelijkheid bestaat over de precieze omvang van de activiteit en daardoor ook nog niet duidelijk is of daadwerkelijk sprake zal zijn van een projectm.e.r.- (beoordelings)plicht, is het kaderstellende plan planm.e.r.-plichtig.

De provincie kiest er nadrukkelijk voor de planm.e.r. medesturend te laten zijn bij het onderbouwen van de te maken keuzes. Het doel van de planm.e.r. is dan ook niet het (achteraf) toetsen van alternatieven maar het vooraf in beeld brengen van de milieu-impact van beleidskeuzes. Dit vergt een andere aanpak van het milieuonderzoek dan bij een regulier planm.e.r. In deze notitie is beschreven hoe het te doorlopen proces van het planm.e.r. zodanig wordt ingericht dat het nauw verbonden is aan het proces van de visievorming.

Zoals reeds aangegeven is op dit moment nog niet geheel duidelijk welke opgaven en activiteiten in de Omgevingsvisie een plek gaan krijgen. Op voorhand zijn er wel een aantal bekende opgaven te benoemen, waarvan zeker is dat de effecten op het milieu in ieder geval een onderdeel vormen van de te maken keuzes.

Het gaat in ieder geval om de volgende opgaven:

- Inpassing van nieuwe energielandschappen, waaronder locaties voor windenergie;
- Nieuwe en te verbeteren infrastructuur (weg en spoor) en een verschuiving naar gebruik van openbaar vervoer;
- Aanpak voor intensieve dag- en verblijfsrecreatie in of nabij natuurgebieden;
- Beleid voor ontwikkelingsruimte en verduurzaming landbouw, vooral in relatie tot EHS en Natura-2000;
- Nieuw te realiseren overslagpunten voor vervoer over weg, water en/of spoor;
- Verkenning naar locaties voor sport- en evenementenaccommodaties.

Werkwijze

In de Ontwikkelagenda zijn de provinciale hoofdopgaven beschreven. De drie hoofdopgaven kennen een reeks aan veranderthema's; thema's waarvoor uitwerkingen of beleidswijzigingen worden overwogen in de visie. Voor de veranderthema's worden voor het MER de bestaande milieukaders (wetgeving, provinciaal beleid) in beeld gebracht, die relevant zijn bij de invulling van de thema's. Zo is bijvoorbeeld het kader voor EHS en Natura 2000 relevant voor de invulling van de opgave van voldoende ontwikkelingsruimte voor de landbouw. De kaders vormen een belangrijk vertrekpunt voor de regionale discussies en uitwerkingen. Ook kunnen kaders nog wijzigen als gevolg van beleidswijzigingen, maar dit wordt in een later stadium in het proces van de omgevingsvisie opgepakt.

Per regio zijn ook verschillende opgaven en doelen benoemd. De concrete uitwerking hiervan vindt plaats aan de hand van discussies in de regio's (co-creatie). De regionale doelen worden, waar relevant, vergeleken met de kaders vanuit de provinciale hoofdopgaven. Zo worden de beleidsruimte, eventuele belemmeringen en kansen inzichtelijk gemaakt.

Binnen de regionale uitwerkingen is er op onderdelen mogelijk aanvullende milieu-input nodig om keuzes goed te kunnen afwegen (bijvoorbeeld welke milieueffecten zijn er regionaal/lokaal te verwachten bij de aanleg van een nieuw spoortracé?). Voor bepaalde vragen kan het zelfs wenselijk zijn om de consequenties van verschillende scenario's inzichtelijk te maken. Welke strategie van milieubeoordeling het meest passend is, hangt af van het gewenste ambitie- en uitwerkingsniveau per opgave.

Vanuit de regionale uitwerkingen komen vervolgens mogelijke dilemma's en te maken keuzes aan het licht. Een dilemma kan zijn dat een regionale uitwerking niet strookt met bestaande provinciale kaders; de keuze kan zijn om de kaders hierop aan te passen. Ook kan een regionale uitwerking aanleiding zijn voor het formuleren van een nieuw provinciaal kader.

In deze notitie geven wij een voorbeelduitwerking van hoe de kaders van de provinciale hoofdopgave voor energietransitie kunnen worden toegepast op een integrale regionale uitwerking; Duurzame Transportcorridor Betuwe, Regio Rivierenland. Dit is een voorbeeld om de manier van werken aan te geven. Het is nog niet gebaseerd op gesprekken met de regio. Overige uitwerkingen worden zo veel mogelijk op een zelfde manier uitgewerkt.

'Het Milieugeweten'

Zoals al eerder beschreven, zijn nog niet alle opgaven voor de omgevingsvisie bekend en de gesprekken met de partners zijn nog bepalend voor de manier waarop de uitwerking van de visie vorm krijgt en beleidskeuzes gemaakt zullen worden. Daarnaast is milieu niet bij alle opgaven even relevant. De provincie kiest er daarom voor voorafgaand aan de regionale uitwerkingen en de uitwerking van de hoofdopgaven een "milieugeweten" te organiseren dat tijdens het visievormingsproces het milieubelang inbrengt in de discussies zodat het wordt meegewogen voor de besluitvorming over opgaven. Het "milieugeweten" rapporteert tevens op welke wijze milieu in de discussie en de uiteindelijke keuzes van belang is geweest. Het betreft hier een nieuwe "MER-aanpak" die aansluit bij het interactieve proces dat voor de visie wordt doorlopen. Er worden ook vooraf geen m.e.r.-alternatieven opgesteld en beoordeeld op hun milieueffecten. Wel wordt er zoveel mogelijk gebruik gemaakt van reeds bestaande milieuinformatie. Ook voor onderwerpen waarbij geen sprake is van een m.e.r.-plicht kunnen milieuaspecten van belang zijn voor de besluitvorming. Dit wordt ook in de omgevingsvisie opgenomen. Het "milieugeweten" zal dit signaleren waar mogelijk of noodzakelijk, maar zal wel primair gericht zijn op de m.e.r.-plichtige activiteiten.

Gebruik bestaande MER

Voor een aantal opgaven of activiteiten welke in de omgevingsvisie een plek krijgt, geldt dat er reeds een MER is uitgevoerd. Alternatieven, milieueffecten en eventuele maatregelen zijn hierin afgewogen. Deze milieuinformatie zal in het planMER voor de omgevingsvisie worden meegenomen. Waar nodig geeft dit planMER een aanvulling.

Reeds uitgevoerde MERren:

- MER Vierde Waterhuishoudingsplan 2009-2015 (2009)
- SMB Streekplanuitwerking groei en krimp (2006)
- MER/SMB Reconstructie Achterhoek Liemers (2007) en Gelders valei/Utrecht Oost (2004), Veluwe (2004)
- SMB Streekplan Gelderland (2005) zoekzones windenergie, regionale bedrijventerreinen, woningbouwlocaties, glastuinbouw en floodrelief-werken

Detailniveau

De hoofdopgaven en de opgaven die in de regionale uitwerkingen aan de orde komen zullen verschillen in ambitie- en uitwerkingsniveau. De wijze waarop vanuit het MER de discussie wordt gevoed, verschilt daarmee per opgave. Wij onderscheiden een aantal 'soorten' uitwerkingen die passen bij een aantal 'soorten' MER-strategieën. In nevenstaande figuur zijn de verschillende strategieën weergegeven. Klik op de figuur voor een vergroting en toelichting.

Voor sommige opgaven kan volstaan worden met kaderstellende provinciale uitspraken; regionale uitwerkingen moeten passen binnen deze kaders. Voor sommige opgave zal de omgevingsvisie volstaan met kaders die voor de uitwerking gelden. Deze uitwerkingen kunnen dus ook ná vaststelling van de Omgevingsvisie worden gedaan.

Er zullen ook opgaven zijn die in het kader van de omgevingsvisie direct samen met de regio en/of partners worden uitgewerkt. De provinciale kaders worden hierbij toegepast waardoor in co-creatie tot een uitwerking gekomen wordt en afwegingen in relatie tot de kaders gemaakt worden. Hierbij worden de (milieu)kaders dus ontwerpend toegepast.

Tot slot zijn er opgaven die al vergevorderd zijn uitgewerkt, waarbij de planMER gericht is op de optimalisering van de uitwerking op basis van bijvoorbeeld de meest recente inzichten en beleids- of wetwijzigingen. In principe kunnen alle aangegeven MER-strategieën binnen dit planMER aan de orde komen. Een alleen toetsende strategie wordt echter, gezien het abstractieniveau van de visie, niet verwacht.

Concurrentiekracht

Vergroot de concurrentiekracht door het versterken van de ruimtelijk-economische structuur van Gelderland. Dit betekent: zorgen voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat in de stedelijke regio's, een goede bereikbaarheid met OV en auto, en het benutten van de potenties van de sterke (top)sectoren en de maakindustrie. Bij het handhaven van een optimaal vestigingsklimaat is een blijvende bewaking van de voorraden bedrijventerreinen in Gelderland van groot belang, zowel kwalitatief als kwantitatief.

Provinciale opgaven	Planm.e.r.-plichtige activiteiten	Relevante milieuaspecten voor planMER
Het verbeteren van de bereikbaarheid voor OV en auto.	Afhankelijk van concreetheid zijn vrijwel alle nieuwe en uit te breiden (rijks- en provinciale) infrastructuur planMER-plichtig zodra kaders hiervoor worden gesteld in de Omgevingsvisie.	Verkeer en vervoer, natuur, luchtkwaliteit, geluidhinder, externe veiligheid, landschap, gezondheid.
Benutten potenties sterke (top)sectoren en maakindustrie	Afhankelijk van type industrie. Zolang nog niet concreet is wat hier onder wordt verstaan, is er geen sprake van m.e.r.-plichtige activiteiten.	n.v.t.
Bedrijventerreinvorraad: nieuwe terreinen of herstructurering	<p>De aanleg, wijziging of uitbreiding van een industrieterrein is planm.e.r.-plichtig. Bedrijventerreinen zijn echter in het eerdere MER voor Streekplan 2005 beoordeeld. In de recente structuurvisie bedrijventerreinen (2009) zijn ook geen andere locaties opgenomen.</p> <p>Voor nog te realiseren bedrijventerreinen (die reeds in de structuurvisie zijn opgenomen) lijkt derhalve geen MER-plicht aan de orde. Wel zal worden nagegaan in hoeverre eventuele beleids- of wetswijzigingen van belang kunnen zijn in relatie tot de gemaakte locatieafwegingen.</p> <p>Herstructurering van bedrijventerreinen is nadrukkelijk een aandachtspunt. Als deze gelegen zijn nabij Natura 2000 kan een Passende Beoordeling verplicht zijn, waardoor ook een planMER-plicht geldt.</p>	Natuur (Natura-2000), geluidhinder, luchtkwaliteit externe veiligheid, klimaatadaptatie, verkeer en vervoer.

Energietransitie

Verschuif van centrale naar decentrale opwekking en levering van energie aan lokaal gevestigde bedrijven en huishoudens. Hernieuwbare vormen van energie, zoals zonne-energie, geothermie of energie uit rioolwaterzuiveringsinstallaties vragen veel ruimte en bieden kansen voor stedelijke en plattelandsontwikkeling. Specifieke aandacht krijgen de volgende aspecten:

- Hoe kan decentraal opgewekte energie rechtstreeks geleverd worden aan bedrijven en huishoudens in Gelderland (smart grid)?
- Ontwikkel met de regio's en partners kansen- en routekaarten voor duurzame energie.
- De afspraken met het Rijk over windenergie.

De ambitie van de provincie is: Gelderland streeft naar een duurzame, betrouwbare en betaalbare energievoorziening en verminderde afhankelijkheid van het buitenland, met bijbehorende economische innovatie en groei. De provincie wil dat de biobased economy floreert in Gelderland. Er wordt bijgedragen aan 20% energiebesparing in 2020 ten opzichte van 2010, aan 14% hernieuwbare energie en het streven is energieneutraliteit in 2050.

Provinciale opgaven	Planm.e.r.-plichtige activiteiten	Relevante milieuaspecten voor planMER
Aanwijzen gebieden voor windenergie	De oprichting, wijziging of uitbreiding van een windturbinepark.	Landschap, natuur, geluid, visuele hinder, externe veiligheid
Zonne-energie velden, energielandschappen	Geen, tenzij het gaat om een landinrichtingsproject met een functiewijziging van meer dan 125 ha water, natuur, recreatie of landbouw en/of de combinatie met windenergie.	Landschap, natuur, visuele hinder.
Ruimtelijk kader voor bodemenergie	Diepboringen dan wel een wijziging of uitbreiding daarvan.	Bodemgesteldheid, archeologie, grondwater, natuur, landschap.
Ruimtelijk kader voor biomassa	Geen	n.v.t.

Verzorgende economie

	Provinciale opgaven	Planm.e.r.-plichtige activiteiten	Relevante milieuaspecten voor planMER
Geef ruimte aan veranderingen in de verzorgende economie, nodig door nieuwe behoeftes en door vergrijzing.	Ruimte geven aan verzorgende economie	Geen	n.v.t.

Onderwijs en arbeidsmarkt

Verbeter de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt ten gunste van economische ontwikkeling. Er is in sommige sectoren onvoldoende aansluiting tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. Door de vergrijzing dreigen er tekorten aan specifiek geschoold personeel in bijvoorbeeld de metaalindustrie en de bouw. Uitdaging is een intensieve samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheden. Bezien moet worden welke rol er voor de provincie is.

Provinciale opgaven	Planm.e.r.-plichtige activiteiten	Relevante milieuaspecten voor planMER
Verbetering aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt	Geen	n.v.t.

Nieuwe werken

Pak de leegstand van kantoren en winkels aan voor een vitaal stedelijk gebied. Het Nieuwe Werken en internetwinkelen leiden tot andere patronen in het woon-werkverkeer en in consumentengedrag. De vraag is of en hoe de provincie hierin een rol moet spelen.

Provinciale opgaven	Planm.e.r.-plichtige activiteiten	Relevante milieuaspecten voor planMER
Stimuleren van 'het nieuwe werken'	Geen	n.v.t.

Vrijetijdseconomie

Stimuleer de vrijetijdseconomie in Gelderland op een andere manier dan voorheen. Zet in op slimme combinaties van natuur, recreatie, economie en cultuur en kijk naar mogelijke dwarsverbanden met andere beleidsthema's en werkvelden. Ga anders ("Groei en krimp Veluwe") om met intensieve (verblijfs)recreatie in natuurgebieden, in het bijzonder met de Veluwe.

Provinciale opgaven	Planm.e.r.-plichtige activiteiten	Relevante milieuaspecten voor planMER
Stimuleren vrijetijdseconomie	Voor permanente kampeer- en caravanterreinen of themaparken geldt een planMER-plicht bij bepaalde drempelwaarden. Van belang is echter dat het hier gaat om locaties in/nabij Natura-2000 gebieden waardoor er een relatie is met de Passende Beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet.	Natuur, landschap, geluid, verkeer en vervoer.

Duurzame landbouw

Maak het ruimtelijk zoneringsbeleid meer ontwikkelingsgericht. Dit betekent dat toekomstbestendige landbouwbedrijven die bijdragen aan duurzame ontwikkeling (inspanning voor dierwelzijn, volksgezondheid, landschappelijke inpassing en milieu) een plek verdienen. Overweeg ook hoe je met het huidige instrumentarium van vestigings- en verplaatsingsbeleid verduurzaming kunt stimuleren, met als optie het loslaten van zonering en in plaats daarvan toe te werken naar maatwerkoplossingen.

Provinciale opgaven	Planm.e.r.-plichtige activiteiten	Relevante milieuaspecten voor planMER
Stimuleren duurzame landbouw	Uitbreidingen van veeteelt en glastuinbouw. Daarnaast is met name de mogelijke invloed op Natura-2000 gebieden van belang met een Passende Beoordeling	Natuur, luchtkwaliteit (stikstof, fijnstof), geur, landschap, klimaatadaptatie, gezondheid.

Mobiliteit

Zorg voor goede achterland-verbindingen tussen 'Randstad en Ruhrgebied' en verder naar Europa. Benut dat de provincie aan deze verbindingen ligt (overslagpunten) maar voorkom de negatieve gevolgen ervan (doorstroming en leefbaarheid).

Provinciale opgaven	Planm.e.r.-plichtige activiteiten	Relevante milieuaspecten voor planMER
Mogelijk nieuwe/uit te breiden verbindingen (spoor, weg en water)	Afhankelijk van concreetheid zijn vrijwel alle nieuwe en uit te breiden (rijks- en provinciale) infrastructuur planm.e.r.-plichtig zodra kaders hiervoor worden gesteld in de Omgevingsvisie.	Verkeer en vervoer, natuur, luchtkwaliteit, geluidhinder, externe veiligheid, landschap.
Mogelijk nieuwe/uit te breiden overslagpunten	De aanleg, wijziging of uitbreiding van overladingsstations of faciliteiten voor de overlading tussen vervoerswijzen.	Verkeer en vervoer, natuur, landschap, externe veiligheid, geluidhinder, luchtkwaliteit.

Water

- Verandering van het klimaat maakt het noodzakelijk te anticiperen op droogte én op overvloedige neerslag en daarnaast op hogere temperaturen en waterafvoeren. Voor gebruiksfuncties zijn behoud en versterking van een robuust en toekomstbestendig water- en bodemsysteem noodzakelijk.
- Bij binnendijkse ruimtelijke ontwikkelingen wil de provincie focussen op duurzame ruimtelijke inrichting voor de hoogwaterveiligheid. Koppeling met het Deltaprogramma moet ervoor zorgen dat Gelderland veilig blijft bij hoog water. Relevante inzichten uit het Deltaprogramma worden opgenomen voor zover het de provinciale opgaven raakt.
- De behoefte aan meer en andere locaties voor open zwemwateren in Gelderland wordt uitgewerkt naar aanleiding van de toenemende droogte en de behoefte aan verkoeling en recreatie in open wateren.
- De locaties en de omvang van grondwaterbeschermingsgebieden worden herijkt vanwege het belang van duurzaamheid.
- Onderzocht wordt of het nodig is om strategische gebieden te begrenzen zodat drinkwaterwinning voor langere tijd mogelijk blijft (de Veluwe en delen van het Rivierengebied).

Provinciale opgaven	Planm.e.r.-plichtige activiteiten	Relevante milieuaspecten voor planMER
Kaders stellen ten aanzien van klimaatadaptatie als gevolg van mogelijke toename van droogte en/of wateroverlast	Geen	n.v.t.
Duurzame ruimtelijke inrichting voor de hoogwaterveiligheid: inzichten Deltaprogramma	Het betreft hier nog geen concrete ingrepen. Wanneer dijken of rivier worden aangepast of waterberging extra moet worden gecreëerd, is planMER-plicht aan de orde als dit buiten het kader van Ruimte voor de Rivier valt	Waterkwantiteit/veiligheid in relatie tot klimaatscenario's, natuur, landschap, klimaatadaptatie, ruimtelijke kwaliteit.
Meer/andere locaties open zwemwater	Geen, tenzij sprake is van ontgrondingen groter dan 12,5 ha	Bodem, natuur, waterkwaliteit, (verstoring), landschap, geluid.
Herijking locaties/omvang grondwaterbeschermingsgebied vanuit belang van duurzaamheid	Geen	n.v.t.
Eventueel begrenzing gebieden met oog op reserveringen voor lange termijn drinkwaterwinning	De aanleg, wijziging of uitbreiding van werken voor het onttrekken of kunstmatig aanvullen van grondwater. Voor reserveringen is dit afhankelijk van het uitwerkingsniveau.	Aangesloten zal worden bij de reeds uitgevoerde MER voor het 4e Waterhuishoudingsplan van de provincie (2009).

Natuur en landschap

Gestalte geven aan onze taak voor natuur en landschap die door de decentralisatie nu een Gelderse verantwoordelijkheid is. De volgende opgaven zijn van belang:

- De EHS herijken tot een compacte, hoogwaardige en verbonden EHS met de focus op internationale doelen (Natura 2000 en KaderRichtlijn Water) en op het duurzaam afronden van lopende natuurprojecten.
- Minder categorieën natuur en landschap dan nu. De categorieën moeten aangeven welke natuur- en landschapsdoelen de provincie primair ziet. Welke categorieën zijn de verantwoordelijkheid van de provincie als het gaat om bescherming en ontwikkeling? En welke natuur en landschappen kunnen en willen andere partners beschermen of ontwikkelen? En wat vraagt dit voor een ruimtelijk kader of van de inzet van bijvoorbeeld groene kennis?
- Daar hoort bij de vraag: hoe wordt omgegaan met de door het Rijk losgelaten beleidsverantwoordelijkheid voor de Nationale Landschappen?
- Ingezet wordt op een breed palet van meer en andere (financierings) instrumenten (bijvoorbeeld inpassingsplan) juist om de compactere EHS sneller te realiseren. De provincie betreft betrekken ideeën en initiatieven van burgers, landgoedeigenaren, historische buitenplaatsen en andere partners bij de uitvoering.
- Het faunabeheer wordt gericht naar mogelijkheden om ongewenste confrontaties tussen mens en dier te voorkomen.

Provinciale opgaven	Planm.e.r.-plichtige activiteiten	Relevante milieuaspecten voor planMER
Herijking EHS: compacte, hoogwaardige en verbonden EHS met de focus op internationale doelen (Natura 2000 en KaderRichtlijn Water) en op het duurzaam afronden van lopende natuurprojecten	Geen, tenzij sprake is van een landinrichtingsproject dan wel een wijziging of uitbreiding daarvan.	Natuur, landschap, bodem, water, geluid, luchtkwaliteit (stikstof).
Terugbrengen provinciale categorieën natuur en landschap.	Geen	n.v.t.
Hoe omgaan met Nationale landschappen nu het geen Rijksverantwoordelijkheid meer is	Geen	n.v.t.
Inzetten op breed palet (financierings)-instrumenten EHS-realiserie	Geen	n.v.t.
Faunabeer inrichten naar voorkomen confrontaties mens en dier	Geen	n.v.t.

Leefomgeving

Een duurzame leefomgeving betekent vooral een gezonde en veilige leefomgeving. Het wegnemen en voorkomen van knelpunten voor lucht (inclusief geur), geluid, bodem en externe veiligheid blijven kernpunten van het provinciaal beleid.

- De provincie verkent met overheden, organisaties en bedrijven of er kaders nodig zijn voor een duurzaam gebruik van de ondergrond, bijvoorbeeld voor koude-warmteopslag in de bodem. Bescherming van de kwaliteit van drinkwater en bodem is van belang.
- De provincie wil de omslag maken van stiltegebiedenbeleid naar stiltebeleid, door stilte samen met de kwaliteiten rust en ruimte meer te koppelen aan doelen rond andere opgaven voor wonen, recreatie en vrijetijdseconomie en niet apart als aandachtsgebied te benoemen. Stilte behoort tot de kernkwaliteiten van de EHS en van specifieke waardevolle landschappen.
- De provincie werkt graag mee aan initiatieven waar cultuurhistorie een katalysator is bij de uitwerking van Gelderse opgaven, ook aan initiatieven die de (cultuur)historie beter beleefbaar maken. Ensembles van monumenten (in natuur of landschap of van gebouwen) die beeldbepalend zijn voor een gebied wil de provincie behouden.
- Voor de Nieuwe Hollandse Waterlinie en Limes werkt de provincie met partners uit wat de onderscheidende kwaliteiten van de linies zijn. En wat dit voor ontwikkelingskaders vraagt voor deze gebieden, zodat de instandhouding van het erfgoed wordt geborgd.
- De provincie evalueert het interim-beleid voor archeologie (de aanwijzing van parelgebieden). Voorlopige conclusie: gemeenten zijn in staat om hun verantwoordelijkheden voor archeologie te nemen. Via sturing naar stimulering en ondersteuning door de provincie ontwikkelen gemeenten een goed archeologiebeleid voor Gelderland.
- De provincie wil provinciale en regionale opgaven met 'bouwmeesterschap' realiseren: telkens bij de opgaven – samen met partners – vraagstukken aan de orde stellen van landschappelijke en stedelijke inpassing, vormgeving en architectuur, sociaal-culturele inbedding, en cultuurhistorie en identiteit. Met een ontwerpende benadering komt veel creativiteit en inspiratie vrij en kan de provincie de integraliteit bevorderen.

Provinciale opgaven	Planm.e.r.-plichtige activiteiten	Relevante milieuaspecten voor planMER
Verkennen noodzaak kaders voor duurzaam gebruik ondergrond	Bij het opstellen van deze notitie is nog niet geheel duidelijk hoe het beleid voor de ondergrond wordt meegenomen in de Omgevingsvisie. Diepteboorings dan wel een wijziging of uitbreiding daarvan, mede in relatie tot Geothermie, zijn planm.e.r.-plichtig.	Bodemgesteldheid, archeologie, grondwater, veiligheid, natuur, landschap.
Omslag van stiltegebiedenbeleid naar stiltebeleid; koppeling aan andere opgaven	Geen	n.v.t.
Meewerken aan initiatieven rondom cultuurhistorie: cultuurhistorie als een katalysator, (cultuur)historie beter beleefbaar maken, beeldbepalende ensembles van monumenten (natuur, landschap of gebouwen) behouden.	Geen	n.v.t.
Opstellen ontwikkelingskaders voor Nieuwe Hollandse Waterlinie en Limes.	Geen, tenzij kaders ruimte bieden voor functieveranderingen.	Cultuurhistorie, landschap, natuur, geluid.
Evaluatie archeologiebeleid; meer naar stimulering en ondersteuning i.p.v. sturing	Geen	n.v.t.
Ontwerpende benadering toepassen bij regionale opgaven rond inpassing, vormgeving, architectuur e.d.	Geen	n.v.t.

Krimp en vergrijzing

Bij wonen is het de uitdaging om het kwantitatieve kader door te zetten en om het kwalitatieve kader nog meer te richten op de demografische ontwikkelingen, vooral op de krimp en de vergrijzing. Daarbij moet ook de bestaande woningvoorraad betrokken worden. De spreiding van het wonen moet worden bekeken in relatie tot de vitaliteit van leefgemeenschappen en de spreiding en bereikbaarheid van werkgelegenheid en voorzieningen. Vooral in de bestaande voorraad zijn er veel kansen voor duurzaamheid en energiebesparing, zowel op woning- als op wijkniveau.

Provinciale opgaven	Planm.e.r.-plichtige activiteiten	Relevante milieuaspecten voor planMER
Krimp en vergrijzing i.r.t. de woningvoorraad, voorzieningen	Geen	n.v.t.

Bestaand stedelijk gebied

Voor verstedelijking (grootschalig wonen, bedrijven en infrastructuur) blijft het beleid gericht op concentreren in bestaand stedelijk gebied. De provincie richt zich op kansen voor functieverandering (rotte plekken voorkomen) en klimaatadaptatie (natte en groene ruimte in de stad), met oog voor ruimtelijke kwaliteit. De provincie richt zich tevens op flexibiliteit (aanpasbaarheid) van gebouwen, zodat straks in krimpgebieden nieuwe functies gemakkelijker in gebouwen ondergebracht kunnen worden en er meer mogelijkheden ontstaan om in een ontspannen markt gebouwen, bijvoorbeeld woningen, samen te voegen.

Provinciale opgaven	Planm.e.r.-plichtige activiteiten	Relevante milieuaspecten voor planMER
Verstedelijking blijven concentreren in bestaand stedelijk gebied	De aanleg, wijziging of uitbreiding van een stedelijk ontwikkelingsproject met inbegrip van de bouw van winkelcentra of parkeerterreinen. Diverse projecten kennen een eigen planning in het kader van Stad- en regiocontracten en kennen daarmee een zelfstandig ruimtelijk ordenings-traject. Afhankelijk van die planning en de concreetheid van de Omgevingsvisie voor deze projecten wordt een eventuele m.e.r.-plicht bepaald	Verkeer en vervoer, luchtkwaliteit, geluidhinder, klimaatadaptatie, ruimtelijke kwaliteit, natuur.

Synergie

De provincie zet in op een integrale aanpak om de stad met platteland te verbinden, met synergie tussen mobiliteit, wonen, ruimtelijke ontwikkeling, knooppuntenbeleid en werken, met name in het tussengebied tussen de stad en het platteland. Daarnaast vraagt het verschil in dynamiek tussen stad en platteland om differentiatie in de beleidsinzet. In de stedelijke gebieden waar groei en bijvoorbeeld veel vraag naar openbaar vervoer is, zouden deze gefaciliteerd moeten worden. In de gebieden met weinig groei of zelfs krimp, is het de uitdaging om samen met partners een ondergrens te bepalen voor bijvoorbeeld de houdbaarheid en betaalbaarheid van voorzieningen.

Provinciale opgaven	Planm.e.r.-plichtige activiteiten	Relevante milieuaspecten voor planMER
Synergie door verbinden stad met platteland, met name in tussengebied tussen stad en platteland.	Geen	n.v.t.

Mobiliteit

De provincie wil samen met andere partners de invulling van basismobiliteit onderzoeken en in beeld brengen wat dat betekent voor de bereikbaarheid van werk, school en voorzieningen. Centraal staat dat mensen toegang hebben tot voorzieningen en daarbij is digitale bereikbaarheid in specifieke situaties een alternatief voor fysieke bereikbaarheid. Uitdaging is om vast te stellen waar de provincie kan vertrouwen op de zelfredzaamheid en het zelforganiserend vermogen van burgers.

Bij mobiliteit stelt de provincie de behoefte van de mens op de fiets, in het openbaar vervoer en de auto centraal. Uitdaging bij teruglopende groei is om samen met de andere beheerders vooral de bestaande netwerken optimaal te benutten.

Provinciale opgaven	Planm.e.r.-plichtige activiteiten	Relevante milieuaspecten voor planMER
Mobiliteit	De aanleg, wijziging of uitbreiding van infrastructuur.	Verkeer en vervoer, natuur, luchtkwaliteit, geluidhinder, externe veiligheid, landschap, gezondheid.

Voorzieningen

Voor een vitale samenleving zijn vrijwilligerswerk en het verenigingsleven de levensader. Het zijn ontmoetingsplaatsen die helpen sociale isolatie te voorkomen. Daarom zijn voorzieningen voor zorg, sport, ontspanning en cultuur noodzakelijk. De provincie wil onder gemeentelijke regie bijdragen aan een samenhangend beleid zodat vitaliteit en sociale cohesie worden bevorderd en de kosten van een slechte gezondheid worden verlaagd. Daarnaast ziet de provincie topvoorzieningen voor cultuur en sport als belangrijke bijdragen aan de steden en de economie.

Provinciale opgaven	Planm.e.r.-plichtige activiteiten	Relevante milieuaspecten voor planMER
Top(sport)voorzieningen	De aanleg van voorzieningen die grote hoeveelheden bezoekers op jaar basis trekken.	Natuur, landschap, veiligheid, verkeer en vervoer.

Samenvatting

Provinciale opgaven	Planm.e.r.-plichtige activiteiten	Relevante milieuaspecten voor planMER
Aanwijzen gebieden voor windenergie	De oprichting, wijziging of uitbreiding van een windturbinepark.	Landschap, natuur, geluid, visuele hinder, externe veiligheid
Stimuleren vrijetijdseconomie	Voor permanente kampeer- en caravanterreinen of themaparken geldt een planMER-plicht bij bepaalde drempelwaarden. Van belang is echter dat het hier gaat om locaties in/nabij Natura-2000 gebieden waardoor er een relatie is met de Passende Beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet.	Natuur, landschap, geluid, verkeer en vervoer.
Stimuleren duurzame landbouw	Uitbreidingen van veeteelt en glastuinbouw. Daarnaast is met name de mogelijke invloed op Natura-2000 gebieden van belang met een Passende Beoordeling	Natuur, luchtkwaliteit (stikstof, fijnstof), geur, landschap, klimaatadaptatie, gezondheid.
Mogelijk nieuwe/uit te breiden overslagpunten	De aanleg, wijziging of uitbreiding van overladingstations of faciliteiten voor de overlading tussen vervoerswijken.	Verkeer en vervoer, natuur, landschap, externe veiligheid, geluidhinder, luchtkwaliteit.

Samenvatting

Provinciale opgaven	Planm.e.r.-plichtige activiteiten	Relevante milieuaspecten voor planMER
Het verbeteren van de bereikbaarheid voor OV en auto.	Afhankelijk van concreetheid zijn vrijwel alle nieuwe en uit te breiden (rijks- en provinciale) infrastructuur planMER-plichtig zodra kaders hiervoor worden gesteld in de Omgevingsvisie.	Verkeer en vervoer, natuur, luchtkwaliteit, geluidhinder, externe veiligheid, landschap, gezondheid.
Bedrijventerreinvoorraad: nieuwe terreinen of herstructurering	De aanleg, wijziging of uitbreiding van een industrieterrein is planm.e.r.-plichtig. Bedrijventerreinen zijn echter in het eerdere MER voor Streekplan 2005 beoordeeld. In de recente structuurvisie bedrijventerreinen (2009) zijn ook geen andere locaties opgenomen. Voor nog te realiseren bedrijventerreinen (die reeds in de structuurvisie zijn opgenomen) lijkt derhalve geen MER-plicht aan de orde. Wel zal worden nagegaan in hoeverre eventuele beleids- of wetswijzigingen van belang kunnen zijn in relatie tot de gemaakte locatieafwegingen. Herstructurering van bedrijventerreinen is nadrukkelijk een aandachtspunt. Als deze gelegen zijn nabij Natura 2000 kan een Passende Beoordeling verplicht zijn, waardoor ook een planMER-plicht geldt.	Natuur (Natura-2000), geluidhinder, luchtkwaliteit externe veiligheid, klimaatadaptatie, verkeer en vervoer.
Zonne-energie velden, energielandschappen	Geen, tenzij het gaat om een landinrichtingsproject met een functiewijziging van meer dan 125 ha water, natuur, recreatie of landbouw en/of de combinatie met windenergie.	Landschap, natuur, visuele hinder.
Ruimtelijk kader voor bodemenergie	Diepboringen dan wel een wijziging of uitbreiding daarvan.	Bodemgesteldheid, archeologie, grondwater, natuur, landschap.
Mogelijk nieuwe/uit te breiden verbindingen (spoor, weg en water)	Afhankelijk van concreetheid zijn vrijwel alle nieuwe en uit te breiden (rijks- en provinciale) infrastructuur planm.e.r.-plichtig zodra kaders hiervoor worden gesteld in de Omgevingsvisie.	Verkeer en vervoer, natuur, luchtkwaliteit, geluidhinder, externe veiligheid, landschap.

Samenvatting

Provinciale opgaven	Planm.e.r.-plichtige activiteiten	Relevante milieuaspecten voor planMER
Duurzame ruimtelijke inrichting voor de hoogwaterveiligheid: inzichten Deltaprogramma	Het betreft hier nog geen concrete ingrepen. Wanneer dijken of rivier worden aangepast of waterberging extra moet worden gecreëerd, is planMER-plicht aan de orde als dit buiten het kader van Ruimte voor de Rivier valt	Waterkwantiteit/veiligheid in relatie tot klimaatscenario's, natuur, landschap, klimaatadaptatie, ruimtelijke kwaliteit.
Meer/andere locaties open zwemwater	Geen, tenzij sprake is van ontgrondingen groter dan 12,5 ha	Bodem, waterkwaliteit, natuur (verstoring), landschap, geluid.
Eventueel begrenzing gebieden met oog op reserveringen voor lange termijn drinkwaterwinning	De aanleg, wijziging of uitbreiding van werken voor het onttrekken of kunstmatig aanvullen van grondwater. Voor reserveringen is dit afhankelijk van het uitwerkingsniveau.	Aangesloten zal worden bij de reeds uitgevoerde MER voor het 4e Waterhuishoudingsplan van de provincie (2009).
Herijking EHS: compacte, hoogwaardige en verbonden EHS met de focus op internationale doelen (Natura 2000 en KaderRichtlijn Water) en op het duurzaam afronden van lopende natuurprojecten	Geen, tenzij sprake is van een landinrichtingsproject dan wel een wijziging of uitbreiding daarvan.	Natuur, landschap, bodem, water, geluid, luchtkwaliteit (stikstof).
Verkennen noodzaak kaders voor duurzaam gebruik ondergrond	Bij het opstellen van deze notitie is nog niet geheel duidelijk hoe het beleid voor de ondergrond wordt meegenomen in de Omgevingsvisie. Diepteboorings dan wel een wijziging of uitbreiding daarvan, mede in relatie tot Geothermie, zijn planm.e.r.-plichtig.	Bodemgesteldheid, archeologie, grondwater, veiligheid, natuur, landschap.
Verstedelijking blijven concentreren in bestaand stedelijk gebied	De aanleg, wijziging of uitbreiding van een stedelijk ontwikkelingsproject met inbegrip van de bouw van winkelcentra of parkeerterreinen. Diverse projecten kennen een eigen planning in het kader van Stad- en regiocontracten en kennen daarmee een zelfstandig ruimtelijk ordenings-traject. Afhankelijk van die planning en de concreetheid van de Omgevingsvisie voor deze projecten wordt een eventuele m.e.r.-plicht bepaald	Verkeer en vervoer, luchtkwaliteit, geluidhinder, klimaatadaptatie, ruimtelijke kwaliteit, natuur.
Top(sport)voorzieningen	De aanleg van voorzieningen die grote hoeveelheden bezoekers op jaar basis trekken.	Natuur, landschap, veiligheid, verkeer en vervoer.

Doel energietransitie

Gelderland streeft naar een duurzame, betrouwbare en betaalbare energievoorziening en verminderde afhankelijkheid van het buitenland, met bijbehorende economische innovatie en groei. Wij willen dat de biobased economy floreert in Gelderland. Wij dragen bij aan 20% energiebesparing in 2020 ten opzichte van 2010, aan 14% hernieuwbare energie en wij streven naar energieneutraliteit in 2050. Belangrijke doelen daarbij zijn:

1. Ondersteunen van ontwikkeling van de Energie en milieutechnologie (EMT) sector als belangrijke economische drager
2. Bijdragen aan energiebesparing
3. Bijdragen aan hernieuwbare energie

Doel 1 is vooral een organisatorisch doel (zie ook energietransitieprogramma): Energie en Milieu Technologie is een belangrijke (en groeiende) economische drager en draagt bij aan energietransitie en biobased economy.

Gelderland investeert zowel in energietransitie als in de EMT-sector als economische drager en in de combinatie ervan. Ongeveer 1,5 procent van de huidige werkgelegenheid in Gelderland is nu al gerelateerd aan de EMT-sector (bron CleanTech sector in Oost-Nederland) en dat willen wij graag verhogen. Energie zien wij als een topsector en een motor van nieuwe kennisclusters. Wij willen aanhaken bij het landelijke Top Team Energie en biobased economy. Oost-Nederland onderscheidt zich met vooraanstaande ondernemingen en kennisinstellingen. Dit betreft de biobased economy (o.a. groengas productie, pyrolyse olie en de inzet van hout voor lokale energievoorziening), smart grids & energy, duurzame en decentrale opwekking van energie en warmte (o.a. HRe ketels, zonnepanelen en biomassa) en schone aandrijftechnologie.

Voor de EMT en biobased economy sector zet de provincie een groot bedrag aan financiële middelen in. Een groot deel hiervan zal worden ingezet op (icoon-)projecten. Veel van deze projecten zullen ook bijdragen aan de doelstellingen van energiebesparing en/of hernieuwbare energie.

Doel energietransitie

Gelderland streeft naar een duurzame, betrouwbare en betaalbare energievoorziening en verminderde afhankelijkheid van het buitenland, met bijbehorende economische innovatie en groei. Wij willen dat de biobased economy floreert in Gelderland. Wij dragen bij aan 20% energiebesparing in 2020 ten opzichte van 2010, aan 14% hernieuwbare energie en wij streven naar energieneutraliteit in 2050. Belangrijke doelen daarbij zijn:

Doel 2 is deels organisatorisch en deels fysiek (zie ook energietransitie-programma): Bijdragen aan energiebesparing door het ondersteunen/faciliteren van doelgroepen.

Gelderland zet in op energiebesparing. Wij sluiten ons aan bij het Europese doel van 20% energiebesparing in 2020 ten opzichte van 2010, dat betekent jaarlijks een gemiddelde besparing van 2%. Energiebesparing omvat alle energiebesparingsmaatregelen om de consumptie van energie te verminderen. Energiebesparing kan bereikt worden door hetzelfde te doen met minder energie én door het efficiënter gebruik te maken van energie. Energiebesparing is het meeste effectieve én goedkoopste onderdeel van de energietransitie, maar vereist wel investeringen vooraf die zich pas in de loop der tijd economisch terugverdienen. Kansen voor energiebesparing zijn er vooral bij bedrijven, de gebouwde omgeving en mobiliteit. Energiebesparing heeft een duidelijk positief effect op de regionale economie en werkgelegenheid.

1. Ondersteunen van ontwikkeling van de Energie en milieutechnologie (EMT) sector als belangrijke economische drager
2. Bijdragen aan energiebesparing
3. Bijdragen aan hernieuwbare energie

Doel energietransitie

Gelderland streeft naar een duurzame, betrouwbare en betaalbare energievoorziening en verminderde afhankelijkheid van het buitenland, met bijbehorende economische innovatie en groei. Wij willen dat de biobased economy floreert in Gelderland. Wij dragen bij aan 20% energiebesparing in 2020 ten opzichte van 2010, aan 14% hernieuwbare energie en wij streven naar energieneutraliteit in 2050. Belangrijke doelen daarbij zijn:

Doel 3 gaat over hernieuwbare energie, waaronder windenergie, zonne-energie, energie uit biomassa en bodemenergie: Een belangrijk onderdeel van de energietransitie is het vergroten van het aandeel hernieuwbare energie. Op weg naar energieneutraliteit in 2050 is Europees het wettelijke tussendoel geformuleerd om in Nederland 14% van de gebruikte energie in 2020 hernieuwbaar op te wekken.

Wij willen hier aan bijdragen door doelgroepen die hierin actief zijn te ondersteunen en te faciliteren. Wij bieden ruimte aan alle vormen van hernieuwbare energie: zon, zowel als biomassa, wind, duurzame warmte, etc. Deze breedte is nodig omdat er vanuit de markt al deze initiatieven naar voren komen en alleen een breed palet van hernieuwbare energie leidt tot een hoger percentage hernieuwbare energie.

Om de regionale productie van hernieuwbare energie te bevorderen willen wij samen met regio's kansen in beeld brengen en zogenaamde routekaarten ontwikkelen. Er zijn in de provincie veel initiatieven om hernieuwbare energie op te wekken. Bijvoorbeeld door het opstarten van een lokaal of regionaal duurzaam energiebedrijf of door het ontwikkelen van nieuwe financieringsconstructies voor zonne-energie. Pilots op dit gebied en ook op het gebied van de slimme energienetten die de overschakeling op hernieuwbare energie moeten faciliteren, willen wij ondersteunen.

1. Ondersteunen van ontwikkeling van de Energie en milieutechnologie (EMT) sector als belangrijke economische drager
2. Bijdragen aan energiebesparing
3. Bijdragen aan hernieuwbare energie

Uitrol van hernieuwbare energieproductie zien wij voor deze programmaperiode met name voor koude warmte opslag, verbranding van biomassa, productie van biogas en windenergie. Zonne-energie zal over niet al te lange tijd rendabel genoeg zijn om te volgen. Deze vorm komt dan voor ondersteuning met revolverende middelen in aanmerking. In 2012 wil de provincie aansluiten bij de kans om Europese subsidiemiddelen in te zetten voor het vervangen van asbestdaken bij agrariërs door zonnepanelen. Een mooie kans omdat veel staldaken zeer geschikt zijn om zonne-energie op te wekken. De combinatie met asbestverwijdering zal van rijkswege fiscaal ondersteund worden vanaf 2013.

Wat betreft windenergie gaat provincie verder met het maken van afspraken met Gelderse gemeenten om in 2015 het afgesproken streefcijfer van 210 MW gerealiseerd te krijgen. Deze doelstelling is gebaseerd op eerder gemaakte afspraken met de rijksoverheid hierover. Wij kiezen daarin de projecten die lokaal draagvlak hebben bij gemeenten.

Windenergie



Voor de verschillende onderwerpen is een aantal algemene beleidskaders van belang. Voor windenergie is het noodzakelijk dat de ruimtelijke inbedding wordt geregeld in de Omgevingsvisie. De Crisis- en Herstelwet (CH-wet) schrijft voor dat het

provinciebestuur gronden moet aanwijzen waar het mogelijk is om windturbines te bouwen.

Zowel bij de verhoging van de doelstelling als bij voortzetting huidig beleid is het noodzakelijk deze gronden aan te wijzen. Bij de besluitvorming op 31 maart 2010 hebben Provinciale Staten uitdrukkelijk aangegeven dat de huidige zoekzones windenergie in de Structuurvisie Gelderland 2005 niet mogen worden gezien als de genoemde gronden in de CH-wet. De provincie wil daarom in de nieuwe Omgevingsvisie tot een heroverweging van zoekzones windenergie komen en gebieden aanwijzen, die instemming hebben van de betrokken gemeenten. Uitgangspunt hierbij is een verhoging van de doelstelling van 140 MW windenergie in 2020 naar 210 MW in 2020. Ongewijzigd blijft het beleid van de provincie dat de voorkeur uitgaat naar het bundelen van windenergielocaties met infrastructuur en/of bedrijventerreinen.

De provinciale opgave voor windenergie is om in 2020 210 MW gerealiseerd vermogen te hebben. Bovenop de bestaande en vergunde windmolens (in totaal ca 150 MW) dient ruimte te worden gevonden voor nog 60 MW extra (betekent ongeveer 10 tot 20 windmolens). In de verkenning naar de situering van windmolens spelen verschillende factoren een rol:

- Bepaalde gebieden zijn 'niet geschikt' voor windmolens. Het gaat hier om natuurgebieden (Natura 2000), laagvliegroutes en woongebied (met een buffer van 500 m). Ook rond hoogspannings- en buisleidingen en vliegvelden gelden restricties. Deze plekken kunnen worden uitgesloten voor windmolens.

- Daarnaast kunnen gebieden worden aangewezen die mogelijk 'minder geschikt' zijn voor plaatsing van windmolens. Het gaat hierbij vooral om EHS en aangewezen waardevolle landschappen. Hier gelden mogelijk randvoorwaarden voor ontwikkeling van windmolens. Ook kan deze ontwikkeling als niet of minder wenselijk worden ervaren. Behoud van open landschap kan bijvoorbeeld de voorkeur hebben.
- Vervolgens worden gebieden onderscheiden die 'geschikt lijken'. Hier gelden geen harde of zachte belemmeringen vanuit nationale of provinciale wetgeving of beleid. In deze gebieden kunnen er wel lokale overwegingen gelden die het gebied minder geschikt maken (bijvoorbeeld gemeentelijk landschapsbeleid of specifieke ruimtelijke ontwikkelingen).
- Tot slot zijn er plekken aan te wijzen die 'kansrijk' zijn. Vooral op en rond bestaande bedrijventerreinen en infrastructuur liggen er kansen voor windenergie.

Klik op onderstaande kaart voor een overall-beeld van de eerste verkenning.

Natura2000



De landen van de EU hebben met elkaar afgesproken om het natuurlijk erfgoed van Europa te beschermen. Dat betekent dat leefgebieden voor bepaalde planten en dieren in stand worden gehouden. Dit zijn de Natura 2000-gebieden. Het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en

Innovatie (EL&I) wijst de Natura 2000-gebieden in Nederland aan. Het gaat om 162 gebieden, waarvan er 19 in Gelderland liggen. Deze gebieden vallen samen met de EHS binnen de provincie. Het beschermingsregime is strenger dan het beschermingsregime voor de EHS, omdat ook activiteiten buiten deze gebieden niet van invloed mogen zijn op de gebieden zelf (externe werking).

EHS



De EHS is sterk ruimtelijk structurerend en bepalend voor de ruimtelijke kwaliteit op provinciaal niveau. Het hoofddoel van het ruimtelijk beleid voor de EHS is het bijdragen aan een samenhangend netwerk van kwalitatief hoogwaardige natuurgebieden en

natuurrijke cultuurlandschappen door bescherming, instandhouding en ontwikkeling van de aanwezige bijzondere ruimtelijke waarden en kenmerken. Binnen de ecologische hoofdstructuur geldt de “nee, tenzij”-benadering. Dit houdt in dat bestemmingswijziging niet mogelijk is als daarmee de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant worden aangetast, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang.

Hoewel voor deze omgevingsvisie een herijking van het EHS-beleid wordt uitgewerkt, wordt hier uitgegaan van het vigerende beleid. In een later stadium wordt nagegaan welke invloed wijzigingen hebben op de conclusies en kaders in deze milieuanalyse.

Landschap



Gelderland omvat een grote variatie aan landschappen met een rijke cultuurhistorie. De Veluwe, delen van het Rivierengebied en de Randmeerkust zijn internationale toppers. Juist vanwege deze 'rijkdom' (grote variatie en (inter) nationale betekenis) is er

zorg over de toenemende verstedelijking. Deze kan afbreuk doen aan de visueelruimtelijke kenmerken en landschapsstructuren die veelal de basis vormen voor regionale identiteit. Afzonderlijke ruimtelijke ingrepen kunnen leiden tot fragmentatie van landschappelijk samenhangende 'ensembles'. Dit wordt wel aangeduid met termen als 'verrommeling' en 'vervlakking'. Dit leidt onder meer tot een verdere verdichting van open landschappen en het opener worden van kleinschalige landschappen.

De behoefte aan kenmerkende landschappelijke verschillen tussen en binnen regio's neemt tegelijkertijd eerder toe dan af, vanuit het besef dat de omgevingskwaliteit van betekenis is als goed woonklimaat, een wervend werkklimaat en als context voor recreatie en toerisme. Tegen deze achtergrond stelt de provincie als doelen van het ruimtelijk beleid voor de Gelderse landschappen:

- het instandhouden van de variatie aan Gelderse landschappen
- het behouden van de openheid van karakteristieke open landschapseenheden (waardevolle open gebieden)
- het versterken van de samenhang in karakteristieke landschappen (waardevolle landschappen)
- het verbeteren van de kwaliteit en toegankelijkheid van het landschap.

Ruimtelijke ontwikkeling moet niet alleen worden afgestemd op aanwezige landschapskenmerken, maar er ook toe bijdragen dat de landschappelijke samenhang verbetert. Hernieuwbare energievormen als wind, zon en biomassa vormen ruimtelijke ontwikkelingen waarbij deze afstemming moet plaatsvinden. Nieuwe energielandschappen zullen ook een zekere samenhang met bestaande waardevolle landschappen moeten ontwikkelen.

Veiligheid



Bij het gebruik, de opslag en het vervoer van gevaarlijke stoffen over weg, water en spoor en door buisleidingen bestaan veiligheidsrisico's voor de omgeving. Ook in de omgeving van luchthavens kan er sprake zijn van veiligheidsrisico's. Zeker in een dichtbevolkt land als

Nederland zijn deze risico's nooit helemaal weg te nemen en bestaat er altijd een kans op rampen, calamiteiten en ongelukken met dodelijke afloop en gewonden. Het is van groot belang de kans dat zich zulke rampen, calamiteiten en ongelukken voordoen te verkleinen en te beheersen. De provincie heeft tot doel om de Gelderse burgers in hun leefomgeving te beschermen tegen te hoge veiligheidsrisico's.

Vooraf voor windenergie is het thema veiligheid relevant. Om risico's te verkleinen c.q. uit te sluiten dient bij de situering van windmolens voldoende afstand te zijn tot onder meer woonbebouwing, wegen, buis- of hoogspanningsleidingen, opslag van gevaarlijke stoffen en ook vliegvelden en laagvliegroutes.

Zonne-energie

Voor de verschillende onderwerpen is een aantal algemene beleidskaders van belang. Zonne-energie zal over niet al te lange tijd rendabel genoeg zijn om grootschalig te worden toegepast. Bij de toepassing van zonnepanelen op daken (eventueel in combinatie met asbestverwijdering) is de ruimtelijke impact van zonne-energie zeer beperkt. Daar waar men zonne-energie-velden of energielandschappen wil realiseren is er wel sprake van een ruimtelijke impact waarbij milieufactoren een belang vertegenwoordigen.

Bodemenergie & Biomassa

Voor de verschillende onderwerpen is een aantal algemene beleidskaders van belang. Ten aanzien van bodemenergie (warmte-koudeopslag, geothermie) en biomassa (verbranding, productie van biogas) wordt nog in het kader van de omgevingsvisie gediscussieerd over de te hanteren beleidskaders. In deze voorbeelduitwerking wordt hier nu niet verder op ingegaan.

Regionale opgave: Duurzame Transportcorridor Betuwe

Het is de ambitie van de provincie om een duurzame transportcorridor in de Betuwe te ontwikkelen. Dit project omvat, naast de A15, ook het verduurzamen van het transport over de Betuweroute, de Betuwelijn en de Waal. De gehele corridor dient duurzaamheid en duurzame energievormen uit te stralen. Hierbinnen past onder andere het project Drie keer groener van Milieudefensie, Stichting Natuur en Milieu, Athlon en Eneco om van de A15 een duurzame energiesnelweg te maken. Hierbij wordt ook gedacht aan windturbines langs de A15. Dit project is in juni 2012 officieel van start gegaan. Eén van de belangrijkste uitgangspunten van dit initiatief is het betrekken van het bedrijfsleven en de bevolking in het gebied bij de ontwikkelingen van een duurzame A15 en de daarbij behorende uitvoeringsprojecten zoals zonne-energie en windenergie. Belangrijkste uitgangspunt is het stimuleren van elektrisch rijden (zakelijk en particulier) op de A15.

Gebleken is dat draagvlak één van de belangrijkste elementen is voor het kunnen slagen van de initiatieven, vooral op lokaal en regionaal niveau. Momenteel is er een duidelijk tendens waarneembaar dat bij nieuwe initiatieven op het gebied van de hernieuwbare energie de ontwikkelaars hiervoor openstaan.

Vanuit de algemene kaders van het provinciale beleid (zie de aggregatiekaarten) zijn vooral de beschermingsgebieden en aandachtspunten aangegeven. De regionale opgave wordt met de partners uitgewerkt, waarbij deze kaders het uitgangspunt kunnen vormen. Van hieruit wordt gebiedsspecifiek een nadere invulling gegeven van de mogelijkheden voor hernieuwbare energie. De volgende kansen zijn er hierbij voor de verschillende onderwerpen.

Aansluitend bij de ambitie van de duurzame transportcorridor Betuwe, lijkt de zone rond de A15 een dergelijk kansrijk gebied te zijn om windmolens te ontwikkelen. Een aantal mogelijk kansrijke plekken voor windenergie zijn:

- Bedrijvenpark A15 en omgeving
- Medel en omgeving
- Hondsgemet, locatie AVRI
- Gebied rond knooppunt Deil
- Zeiving-Noord

Onderstaande kaart dient als leidraad bij de verdere uitwerking van de mogelijkheden, waarbij het uitgangspunt is dat gemeenten op basis van vrijwilligheid locaties aangeven. Deze locaties moeten vervolgens wel worden vastgelegd in de visie.

Regionale opgave: Duurzame Transportcorridor Betuwe

Het is de ambitie van de provincie om een duurzame transportcorridor in de Betuwe te ontwikkelen. Dit project omvat, naast de A15, ook het verduurzamen van het transport over de Betuweroute, de Betuwelijn en de Waal. De gehele corridor dient duurzaamheid en duurzame energievormen uit te stralen. Hierbinnen past onder andere het project Drie keer groener van Milieudefensie, Stichting Natuur en Milieu, Athlon en Eneco om van de A15 een duurzame energiesnelweg te maken. Hierbij wordt ook gedacht aan windturbines langs de A15. Dit project is in juni 2012 officieel van start gegaan. Eén van de belangrijkste uitgangspunten van dit initiatief is het betrekken van het bedrijfsleven en de bevolking in het gebied bij de ontwikkelingen van een duurzame A15 en de daarbij behorende uitvoeringsprojecten zoals zonne-energie en windenergie. Belangrijkste uitgangspunt is het stimuleren van elektrisch rijden (zakelijk en particulier) op de A15.

Gebleken is dat draagvlak één van de belangrijkste elementen is voor het kunnen slagen van de initiatieven, vooral op lokaal en regionaal niveau. Momenteel is er een duidelijk tendens waarneembaar dat bij nieuwe initiatieven op het gebied van de hernieuwbare energie de ontwikkelaars hiervoor openstaan.

Vanuit de algemene kaders van het provinciale beleid (zie de aggregatiekaarten) zijn vooral de beschermingsgebieden en aandachtspunten aangegeven. De regionale opgave wordt met de partners uitgewerkt, waarbij deze kaders het uitgangspunt kunnen vormen. Van hieruit wordt gebiedsspecifiek een nadere invulling gegeven van de mogelijkheden voor hernieuwbare energie. De volgende kansen zijn er hierbij voor de verschillende onderwerpen.

Voor zonne-energie geldt op dit moment provinciaal niet een kwantitatieve opgave. Wel stimuleert de provincie de toepassing van zonne-energie, bijvoorbeeld door de subsidieregeling voor zonnepanelen op bedrijfslocaties. De toepassing van zonne-energie kent weinig negatieve milieugevolgen. Belangrijk is wel dat er geen visuele hinder ontstaat door bijvoorbeeld schittering en als het om nog niet bebouwd gebied gaat dat er nieuw verhard oppervlak wordt gerealiseerd, waarvoor mogelijk watercompensatie moet komen. Bij de toepassing van windenergie op bestaande daken of andere verharding is er geen sprake van toename van verhard oppervlak. Een dergelijk meervoudig ruimtegebruik heeft vanuit duurzaamheid de voorkeur. Mogelijkheden voor ontwikkeling van zonne-energie zijn onder meer:

- Zonnepanelen op daken van bedrijfsgebouwen. Vooral bedrijven met grote platte dakoppervlaktes zijn interessant (bijvoorbeeld logistieke bedrijfshallen of agrarische gebouwen).
- Zonnepanelen op (afgewerkte) stortplaatsen.
- Het integreren van zonnepanelen in geluidsschermen of geluidswallen langs infrastructuur is ook een goede optie, ook vanuit meervoudig ruimtegebruik.
- Het benutten van restruimte rond infrastructuur (daar waar beperkingen zijn voor andere ontwikkelingen) voor plaatsing van zonnepanelen; bijvoorbeeld de ruimte tussen Betuweroute en A15.
- Onbenutte of gereserveerde ruimte op bedrijventerreinen invullen met zonnepanelen.

In opdracht van Provincie Gelderland



Dossier : BB2739
Vormgeving : Norbert Mol
Auteur: Mark Groen
Bijdrage : Monique de Groot, Bastiaan Kok
Projectleider : Mark Groen
Datum: 3 oktober 2012
Naam/paraaf : Mark Groen



Windenergie



Voor de verschillende onderwerpen zijn een aantal algemene beleidskaders van belang. Voor windenergie is het noodzakelijk dat de ruimtelijke inbedding wordt geregeld in de Omgevingsvisie. De Crisis- en Herstelwet (CH-wet) schrijft voor dat het

provinciebestuur gronden moet aanwijzen waar het mogelijk is om windturbines te bouwen.

Zowel bij de verhoging van de doelstelling als bij voortzetting huidig beleid is het noodzakelijk deze gronden aan te wijzen. Bij de besluitvorming op 31 maart 2010 hebben Provinciale Staten uitdrukkelijk aangegeven dat de huidige zoekzones windenergie in de Structuurvisie Gelderland 2005 niet mogen worden gezien als de genoemde gronden in de CH-wet. De provincie wil daarom in de nieuwe Omgevingsvisie tot een heroverweging van zoekzones windenergie komen en gebieden aanwijzen, die instemming hebben van de betrokken gemeenten. Uitgangspunt hierbij is een verhoging van de doelstelling van 140 MW windenergie in 2020 naar 210 MW in 2020. Ongewijzigd blijft het beleid van de provincie dat de voorkeur uitgaat naar het bundelen van windenergielocaties met infrastructuur en/of bedrijventerreinen.

De provinciale opgave voor windenergie is om in 2020 210 MW gerealiseerd vermogen te hebben. Bovenop de bestaande en vergunde windmolens (in totaal ca 150 MW) dient ruimte te worden gevonden voor nog 60 MW extra (betekent ongeveer 10 tot 20 windmolens). In de verkenning naar de situering van windmolens spelen verschillende factoren een rol:

- Bepaalde gebieden zijn 'niet geschikt' voor windmolens. Het gaat hier om natuurgebieden (Natura 2000), laagvliegroutes en woongebied (met een buffer van 500 m). Ook rond hoogspannings- en buisleidingen en vliegvelden gelden restricties. Deze plekken kunnen worden uitgesloten voor windmolens.

- Daarnaast kunnen gebieden worden aangewezen die mogelijk 'minder geschikt' zijn voor plaatsing van windmolens. Het gaat hierbij vooral om EHS en aangewezen waardevolle landschappen. Hier gelden mogelijk randvoorwaarden voor ontwikkeling van windmolens. Ook kan deze ontwikkeling als niet of minder wenselijk worden ervaren. Behoud van open landschap kan bijvoorbeeld de voorkeur hebben.
- Vervolgens worden gebieden onderscheiden die 'geschikt lijken'. Hier gelden geen harde of zachte belemmeringen vanuit nationale of provinciale wetgeving of beleid. In deze gebieden kunnen er wel lokale overwegingen gelden die het gebied minder geschikt maken (bijvoorbeeld gemeentelijk landschapsbeleid of specifieke ruimtelijke ontwikkelingen).
- Tot slot zijn er plekken aan te wijzen die 'kansrijk' zijn. Vooral op en rond bestaande bedrijventerreinen en infrastructuur liggen er kansen voor windenergie.

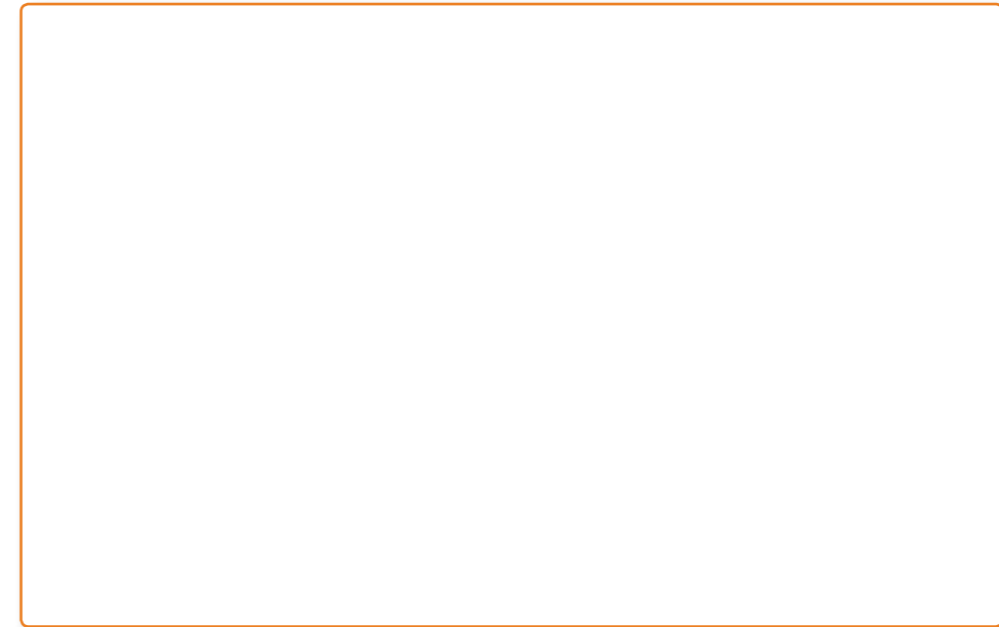
Klik op onderstaande kaart voor een overall-beeld van de eerste verkenning.

Natura2000



De landen van de EU hebben met elkaar afgesproken om het natuurlijk erfgoed van Europa te beschermen. Dat betekent dat leefgebieden voor bepaalde planten en dieren in stand worden gehouden. Dit zijn de Natura 2000-gebieden. Het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en

Innovatie (EL&I) wijst de Natura 2000-gebieden in Nederland aan. Het gaat om 162 gebieden, waarvan er 19 in Gelderland liggen. Deze gebieden vallen samen met de EHS binnen de provincie. Het beschermingsregime is strenger omdat ook activiteiten buiten deze gebieden niet van invloed mogen zijn op de gebieden zelf (externe werking).



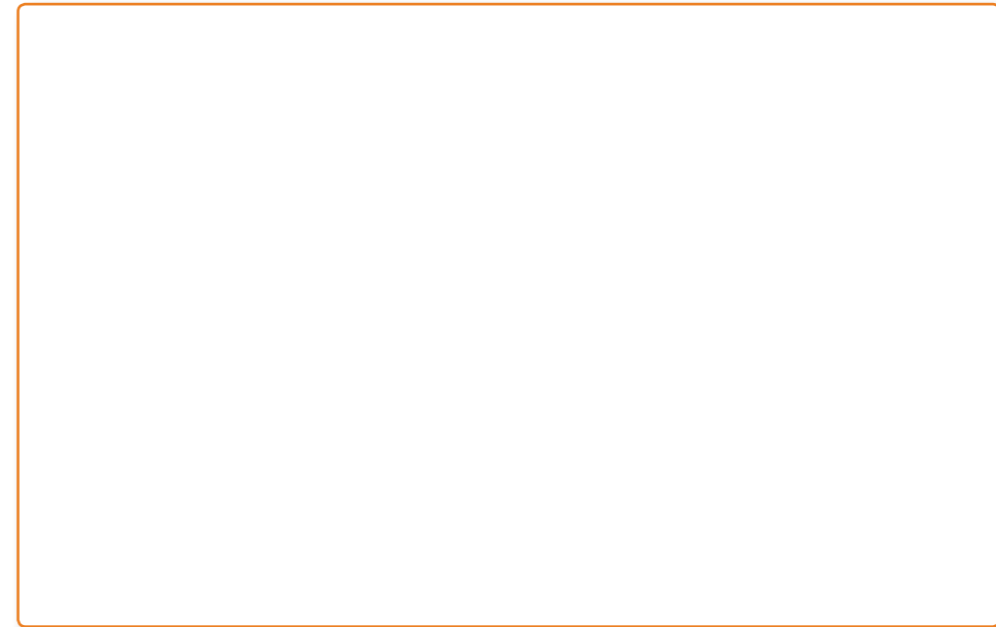
EHS



De EHS is sterk ruimtelijk structurerend en bepalend voor de ruimtelijke kwaliteit op provinciaal niveau. Het hoofddoel van het ruimtelijk beleid voor de EHS is het bijdragen aan een samenhangend netwerk van kwalitatief hoogwaardige natuurgebieden en

natuurrijke cultuurlandschappen door bescherming, instandhouding en ontwikkeling van de aanwezige bijzondere ruimtelijke waarden en kenmerken. Binnen de ecologische hoofdstructuur geldt de “nee, tenzij”-benadering. Dit houdt in dat bestemmingswijziging niet mogelijk is als daarmee de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant worden aangetast, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang.

Hoewel voor deze omgevingsvisie een herijking van het EHS-beleid wordt uitgewerkt, wordt hier uitgegaan van het vigerende beleid. In een later stadium wordt nagegaan welke invloed wijzigingen hebben op de conclusies en kaders in deze milieuanalyse.



Landschap



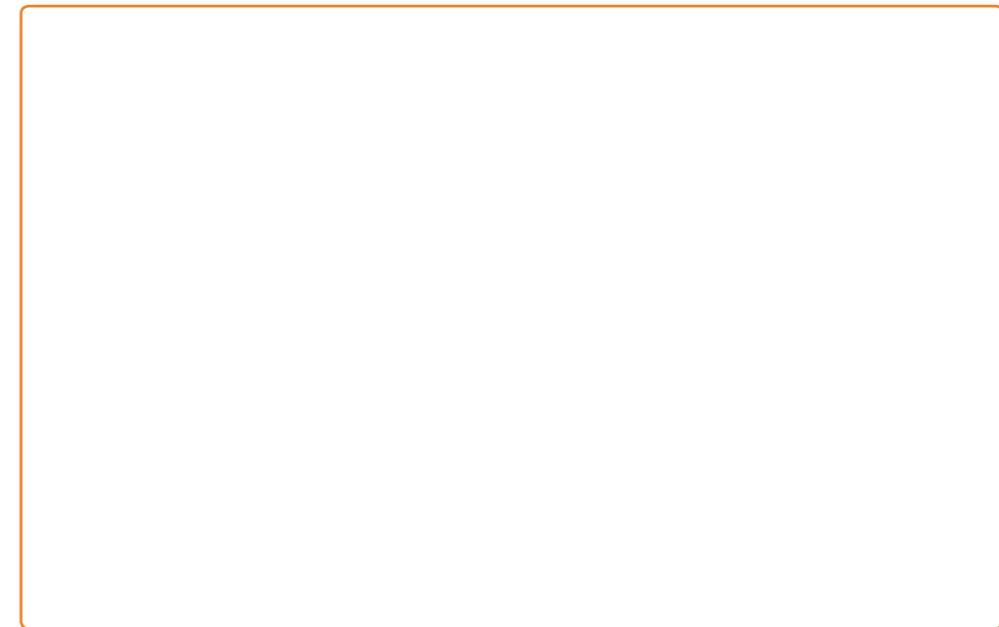
Gelderland omvat een grote variatie aan landschappen met een rijke cultuurhistorie. De Veluwe, delen van het Rivierengebied en de Randmeerkust zijn internationale toppers. Juist vanwege deze 'rijkdom' (grote variatie en (inter) nationale betekenis) is er

zorg over de toenemende verstedelijking. Deze kan afbreuk doen aan de visueelruimtelijke kenmerken en landschapsstructuren die veelal de basis vormen voor regionale identiteit. Afzonderlijke ruimtelijke ingrepen kunnen leiden tot fragmentatie van landschappelijk samenhangende 'ensembles'. Dit wordt wel aangeduid met termen als 'verrommeling' en 'vervlakking'. Dit leidt onder meer tot een verdere verdichting van open landschappen en het opener worden van kleinschalige landschappen.

De behoefte aan kenmerkende landschappelijke verschillen tussen en binnen regio's neemt tegelijkertijd eerder toe dan af, vanuit het besef dat de omgevingskwaliteit van betekenis is als goed woonklimaat, een wervend werkklimaat en als context voor recreatie en toerisme. Tegen deze achtergrond stelt de provincie als doelen van het ruimtelijk beleid voor de Gelderse landschappen:

- het instandhouden van de variatie aan Gelderse landschappen
- het behouden van de openheid van karakteristieke open landschapseenheden (waardevolle open gebieden)
- het versterken van de samenhang in karakteristieke landschappen (waardevolle landschappen)
- het verbeteren van de kwaliteit en toegankelijkheid van het landschap.

Ruimtelijke ontwikkeling moet niet alleen worden afgestemd op aanwezige landschapskenmerken, maar er ook toe bijdragen dat de landschappelijke samenhang verbetert. Hernieuwbare energievormen als wind, zon en biomassa vormen ruimtelijke ontwikkelingen waarbij deze afstemming moet plaatsvinden. Nieuwe energielandschappen zullen ook een zekere samenhang met bestaande waardevolle landschappen moeten ontwikkelen.



Veiligheid

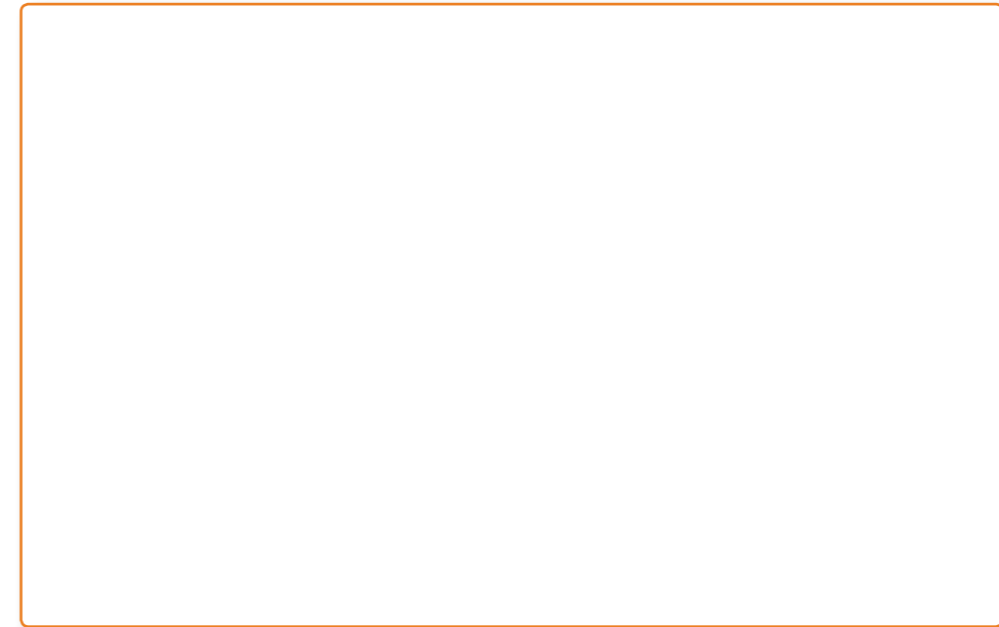


Bij het gebruik, de opslag en het vervoer van gevaarlijke stoffen over weg, water en spoor en door buisleidingen bestaan veiligheidsrisico's voor de omgeving. Ook in de omgeving van luchthavens kan er sprake zijn van veiligheidsrisico's. Zeker in een dichtbevolkt land als

Nederland zijn deze risico's nooit helemaal weg te nemen en bestaat er altijd een kans op rampen, calamiteiten en ongelukken met dodelijke afloop en gewonden. Het is van groot belang de kans dat zich zulke rampen, calamiteiten en ongelukken voordoen te verkleinen en beheersen. De provincie heeft tot doel om de Gelderse burgers in hun leefomgeving te beschermen tegen te hoge externe veiligheidsrisico's.

Vooraf voor windenergie is het thema externe veiligheid relevant. Om risico's te verkleinen c.q. uit te sluiten dient bij de situering van windmolens voldoende afstand te zijn tot onder meer woonbebouwing, wegen, buis- of hoogspanningsleidingen, opslag van gevaarlijke stoffen en ook vliegvelden en laagvliegroutes.

Voor bodemenergie is de ligging van buisleidingen in de ondergrond relevant.



Regionale opgave: Duurzame Transportcorridor Betuwe

Het is de ambitie van de provincie om een duurzame transportcorridor in de Betuwe te ontwikkelen. Dit project omvat, naast de A15, ook het verduurzamen van het transport over de Betuweroute, de Betuwelijn en de Waal. De gehele corridor dient duurzaamheid en duurzame energievormen uit te stralen. Hierbinnen past onder andere het project Drie keer groener van Milieudefensie, Stichting Natuur en Milieu, Athlon en Eneco om van de A15 een duurzame energiesnelweg te maken. Hierbij wordt ook gedacht aan windturbines langs de A15. Dit project is in juni 2012 officieel van start gegaan. Eén van de belangrijkste uitgangspunten van dit initiatief is het betrekken van het bedrijfsleven en de bevolking in het gebied bij de ontwikkelingen van een duurzame A15 en de daarbij behorende uitvoeringsprojecten zoals zonne-energie en windenergie. Belangrijkste uitgangspunt is het stimuleren van elektrisch rijden (zakelijk en particulier) op de A15.

Gebleken is dat draagvlak één van de belangrijkste elementen is voor het kunnen slagen van de initiatieven, vooral op lokaal en regionaal niveau. Momenteel is er een duidelijk tendens waarneembaar dat bij nieuwe initiatieven op het gebied van de hernieuwbare energie de ontwikkelaars hiervoor openstaan.

Vanuit de algemene kaders van het provinciale beleid (zie de aggregatiekaarten) zijn vooral de beschermingsgebieden en aandachtspunten aangegeven. De regionale opgave wordt met de partners uitgewerkt, waarbij deze kaders het uitgangspunt kunnen vormen. Van hieruit wordt gebiedsspecifiek een nadere invulling gegeven van de mogelijkheden voor hernieuwbare energie. De volgende kansen zijn er hierbij voor de verschillende onderwerpen.

Aansluitend bij de ambitie van de duurzame transportcorridor Betuwe, lijkt de zone rond de A15 een dergelijk kansrijk gebied te zijn om windmolens te ontwikkelen. Een aantal mogelijk kansrijke plekken voor windenergie zijn:

- Bedrijvenpark A15 en omgeving
- Gebied tussen Andelst-Zetten en Dodewaard (omgeving bedrijventerrein De Schalm)
- Medel en omgeving
- Hondsgemet, locatie AVRI
- Gebied rond knooppunt Deil
- Zeiving-Noord

Onderstaande kaart dient als leidraad bij de verdere uitwerking van de mogelijkheden, waarbij het uitgangspunt is dat gemeenten op basis van vrijwilligheid locaties aangeven. Deze locaties moeten vervolgens wel worden vastgelegd in de visie.

